

અજયભાઈ શેઠ

જીવનની દિવ્યતા

વિચારવા જેવો એક મૂળભૂત પ્રશ્ન છે કે આ જીવનનો અર્થ શું? આ જીવનનો હેતુ અને ઉદ્દેશ્ય શું? What is the meaning and purpose of this life? શું જીવન ગાડરિયા બળદની જેમ જીવી જવાનું છે કે પછી એનો કોઈક સાર્થક અર્થ છે. જીવનમાં દિવ્યતા છે.

જૈનધર્મ-હિંદુધર્મ પુર્નજન્મના સિદ્ધાંતમાં માને છે. પરંતુ સાથે-સાથે વર્તમાનમાં જીવવાની પણ સલાહ આપે છે. હંમેશાં કહે છે કે ભૂતકાળને ભૂલી જાવ અને ભવિષ્યની ચિંતા છોડો. ફક્ત અને ફક્ત વર્તમાનમાં જીવો. તો શા માટે નર્ક અને સ્વર્ગની વાતો કરવી. એવી પણ શક્યતા છે કે ફક્ત આ એક જ જીવન હોય?

આપણે એ પણ જાણીએ છીએ કે ખાલી હાથે આવ્યા છીએ અને ખાલી હાથે જવાના છીએ. સંસારની બધી જ વસ્તુઓ, અરે, આપણું શરીર પણ, ફક્ત અને ફક્ત પંચમહાભૂતોમાંથી - પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને આકાશ - બનેલું છે અને પંચમહાભૂતોમાં વિલીન થઈ જવાનું છે. તો આ જીવનની સાર્થકતા શેમાં? આ જીવનની દિવ્યતા શેમાં?

નાનું બાળક આપણને સૌને ગમે છે. તેનું એક મુખ્ય કારણ તેની નિર્દોષતા છે.

તેને સંસારના રંગો ચડેલા નથી. પરંતુ જેમ જેમ તે બાળક મોટું થતું જાય છે તેમ તેમ એ સંસારના રંગે રંગાવા લાગે છે. તેનામાંથી સરળતા, સહજતા, નિર્મળતા, નિર્દોષતા વગેરે જવા લાગે છે અને સમાજની કહેવાતી હોંશિયારી, લુચ્ચાઈ, સ્વાર્થતા વગેરે આવવા લાગે છે.

જેમ જેમ competition હરીફાઈ વધતી જાય છે તેમ તેમ તેના ક્રોધ, અભિમાન, માયા-પ્રપંચ, લોભ જેવા કષાયો આવવા લાગે છે અને આ કષાયો તેના જીવનમાંથી સુખ, શાંતિ અને પ્રસન્નતા છીનવી લે છે.

આપણામાં ગમા-અણગમાનો ભાવ વિકસિત થવા લાગે છે. પરિસ્થિતિનો સ્વીકારભાવ આપણે કરી શકતાં નથી. આપણે ધર્મ કરીએ છીએ (ક્રિયાઓ) પરંતુ ધર્મમય જીવન જીવી શકતા નથી. આપણામાંથી અદ્વૈતભાવ (non-duality)નું વિસર્જન થઈ, ફક્ત અને ફક્ત દ્વૈતભાવ રહી જાય છે. અને આ સર્વે આપણા દુઃખ અને અશાંતિનું કારણ